

Guteskolan AB
info@guteskolan.se

2023-06-28

1 (22)

Dnr. 2023:1511

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Gutegymnasiet i
Gotlands kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Gutegymnasiet avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Gutegymnasiet i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn leder ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att genom undervisningen medvetandegöra eleverna om hur jämställdhetsfrågor kan påverka och begränsa deras val av yrken, vidare studier och personliga utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer elevernas delaktighet i planeringen av undervisningens innehåll och dess genomförande, samt att de får möjlighet att ge respons på undervisningen under kursens gång i syfte att låta deras synpunkter påverka det kommande arbetet.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **2024-02-29** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr. 2023:1511) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Gutegymnasiet leder och styr i flera delar skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorn gör en bred uppföljning av verksamheten och utifrån identifierade behov leder utvecklingsinsatser och omfördelar resurser. Rektorn skapar förutsättningar för lärare att samverka och lära av varandra genom en tydlig mötesstruktur och tillfällen till kollegialt lärande. Vidare ser rektorn till så att arbets- och förhållningssätt är kända av all personal. Rektorn leder ett värdegrundsarbete där jämställdhetsfrågor i viss mån ingår, men det saknas ett medvetet och strategiskt jämställdhetsarbete på skolan.

Rektorn gör en bred uppföljning av verksamheten och fördelar resurser efter behov

Granskningen visar att rektorn skapar sig en bred bild av verksamhetens olika resultat, undervisningens genomförande och lärarnas förutsättningar att bedriva undervisning, och utifrån det beslutar om utvecklingsåtgärder och fördelar om resurser. Det framkommer av granskningen att rektorn följer upp trygghetsenkäter, Skolinspektionens skolenkät, betyg och bedömningar samt mötesprotokoll från lärarnas ämnes- och arbetslagsmöten. Rektorn leder elevhälsoteamets möten en gång i veckan där elevernas kunskapsresultat, närvaro och mående följs upp, och deltar på elevrådets möten. Undervisningen följer rektorn upp genom lektionsbesök, både planerade och spontana, och genom att ta del av lärarnas lektionsplaneringar och kursutvärderingar på skolans digitala lärplattform. Både lärare och elever beskriver i intervju att rektorn ofta rör sig runt i lokalerna och i övrigt är lättillgänglig för samtal. Den bild rektorn skapar sig genom sin uppföljning leder till en löpande analys av behoven och beslut om åtgärder i syfte att utveckla undervisningen och förbättra elevernas måloppfyllelse. Exempelvis har rektorn noterat ett behov av att förbättra elevernas kunskapsresultat i ämnena svenska, matematik och engelska, varför elever som riskerar att inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas numera får extra lärarledd schemalagd undervisning två gånger i veckan. Rektorn beskriver i intervju att detta har resulterat i bättre närvaro, fler inlämnade uppgifter och ökad trygghet för dessa elever. En ökning av elever med hög frånvaro har lett till att rektorn beslutat om ett utvecklingsarbete som ska pågå under 2-3 år under ledning av förstelärare, i syfte att förbättra elevernas närvaro men också stärka elevernas känsla av delaktighet och öka deras egen motivation och drivkraft. Som ett led i detta arbete har elevhälsans uppföljning av elevernas frånvaro förstärkts och ansvarsfördelningen tydliggjorts, och skolan har även haft en föreläsare inne som forskat på elever med långvarigt hög skolfrånvaro. Insatser kopplade till att öka elevernas närvaro följs upp genom direkt kontakt mellan rektorn och berörda elever, men också av mentorer på utvecklingssamtal och genom olika enkäter. Rektorn arbetar även för att höja lärarnas

behörighet och kompetens genom att obehöriga lärare får möjlighet att läsa in sin behörighet med nedsatt tjänst och bibehållen lön.

Rektorn ger förutsättningar för lärare att samverka och tydliggör arbets- och förhållningssätt

Granskningen visar att rektorn organiserat en tydlig mötesstruktur med möjligheter för lärarna att samverka och lära av varandra. Det framkommer av Skolinspektionens skolenkät från 2022 att personalen skattade möjligheterna till samverkan lågt, varför rektorn har inlett ett arbete för att stärka det kollegiala lärandet. Lärarna ses en gång i veckan för möten som kan innehålla exempelvis fortbildning med förstelärarna eller information från elevhälsoteamet, möten i ämneslag eller arbetslag, eller möten i de så kallade ansvarsgrupper som lärarna fördelat sig i. Två av ansvarsgrupperna arbetar med att lyfta pedagogiska frågor, exempelvis genom pedagogiska middagar eller caféer. Rektorn har även organiserat för auskultationer under året där lärarna vid två tillfällen fått besöka varandras lektioner och ta emot besök på sina egna, följt av reflekterande samtal. Syftet med auskultationerna är enligt rektorn att lärarna ska få nya infallsvinklar på sin undervisning, hitta samarbetsmöjligheter med lärare i andra ämnen och stärka sin professionalism. Rektorn uppger i intervju att hen gärna vill se fler ämnesövergripande temaveckor och projekt, då många lärare är ensamma i sina ämnen och kan gynnas av ett ökat samarbete. Ett annat fokusområde för det kollegiala lärandet har varit att utveckla bedömarkompetensen, något som efterfrågats av lärarna. Inom ramen för detta har lärarna bland annat tagit del av Skolverkets filmer om betygssättning, en föreläsare har pratat om formativ bedömning, och bedömningsfrågor har lyfts inom både ämnes- och arbetslag under året.

Av granskningen framgår vidare att arbets- och förhållningssätt är väl kända för de flesta lärare, men att det kan skilja sig åt beroende på när deras anställning började. Granskningen visar att huvudmannen i början av varje läsår välkomnar ny personal och introducerar dem till organisationens arbets- och förhållningssätt, samt delar ut en personalhandbok. För lärare som anställs under läsårets gång saknas en motsvarande introduktion, och det blir upp till kollegorna att förklara rutiner och arbetssätt allt eftersom. Där vissa lärare uppger att de haft en mentor när de började på skolan uppger andra lärare att de inte fått någon uttalad sådan. Samtliga lärare betonar dock att det är lätt att få hjälp av skolläda och personal vid behov, och att skolan har ett prestigelöst klimat där alla hjälps åt. Rektorn leder möten varje måndag morgon där nya rutiner och riktlinjer presenteras, och aktuell information går igenom. Rollbeskrivningar finns även dokumenterade digitalt.

Rektorn arbetar inte strategiskt med jämställdhetsfrågor

Granskningen visar att rektorn är medveten om vikten av att lyfta jämställdhetsfrågor på olika sätt i värdegrundarbete och i undervisningen, men att rektorn inte bedriver något strategiskt jämställdhetsarbete. Rektorn uppger i intervju att hen analyserar elevernas kunskapsresultat och enkätsvar utifrån kön, men säger att hen där inte ser något som gör att hen inlett någon djupare analys eller vidtagit några åtgärder. Rektorn lyfter att hen dock ser till att eleverna har en balans mellan kvinnliga och manliga lärare när hen planerar tjänster. Lärare uppger i intervju att de exempelvis är noggranna med att välja litteratur från både kvinnor och män och att lyfta fram exempel på både kvinnliga och manliga forskare, men det sker på eget initiativ. I intervju med rektorn framgår att hen inte följer upp hur jämställdhetsfrågor lyfts i undervisningen exempelvis genom medarbetarsamtal. Flera lärare anser att skolan inte behöver arbeta med jämställdhetsfrågor eftersom det inte är ett problem, och uttrycker vidare att ett jämställdhetsarbete med utgångspunkt i olikheter mellan kvinnor och män är irrelevant i en tid där många elever vill hålla sina könsidentiteter mer flytande. En lärare beskriver dock att det finns elever på skolan som har svårt att bryta med sina roller som "tuffa killar", och en annan lärare tillstår att alla elever inte har jämställdhetsperspektivet med sig och inte alltid vet hur man beter sig över könsgränserna. Läraren konstaterar att hen har haft tuffa diskussioner om jämställdhet med eleverna i sitt ämne. En representant från elevhälsan uppger i intervju att skolan kan bli bättre på att fånga upp förväntningar eleverna har på sig själva utifrån normer för kvinnor och män. Eleverna upplever att det ser olika ut mellan program och ämnen i vilken mån de får möta jämställdhetsfrågor i undervisningen. En elev uttrycker i intervju att jämställdhetsfrågor löper som en röd tråd genom hela elevens gymnasieprogram men flera andra elever uppger att de inte fått möjligheten att diskutera detta eller att det bara lyfts inom en eller ett par ämnen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn leder ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att medvetandegöra eleverna om hur jämställdhetsfrågor kan påverka och begränsa deras val av yrken, vidare studier och personliga utveckling.

Granskningen visar att rektorn följer upp och identifierar skillnader mellan könen vad gäller kunskaps- och trygghetsresultat, men rektorn leder inte något strategiskt arbete för att aktivt och systematiskt utveckla elevernas möjligheter att fatta beslut som inte

påverkas eller begränsas av könsnormer och föreställningar om kvinnor och män. Enskilda lärare arbetar medvetet med att integrera jämställdhetsfrågor i sin undervisning, men det sker på eget initiativ och inte som en del av ett samlat arbete. Detta innebär att lärarna inte har en gemensam utgångspunkt för sin undervisning och att eleverna därmed inte får samma förutsättningar att utveckla sin medvetenhet i jämställdhetsfrågor. Flera lärare begränsar begreppet jämställdhet till att endast omfatta biologisk könstillhörighet och avfärdar därmed behovet av ett jämställdhetsarbete då alla elever inte identifierar sig som kvinna eller man.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn leder ett arbete för att utvidga lärarnas syn på vad ett jämställdhetsarbete kan omfatta, och tillsammans identifierar vad skolan kan arbeta vidare med för att säkerställa att alla elever ges samma förutsättningar att lära och utvecklas oberoende av könstillhörighet. Arbetet kan ha sin utgångspunkt i begreppet könstillhörighet som syftar till de biologiska könen man och kvinna, men behöver inte begränsas till detta. En utgångspunkt kan vara att ta reda på om, när och hur eleverna får möjlighet att diskutera sitt språkbruk, könsroller och könsnormer. Ett annat förslag kan vara att undersöka om eleverna får diskutera konsekvenserna av att många yrken och utbildningar idag har en tydlig övervikt av ett visst kön, och hur detta kan påverka dem i framtida arbetsliv. Ett mer systematiskt jämställdhetsarbete kan också handla om att öka medvetenheten och kunskapen hos personalen till exempel om normer, begränsande mönster eller vilka förväntningar som ställs på eleverna. Det kan exempelvis innebära att undersöka könsrelaterad ohälsa, fördelning av makt och inflytande mellan elever, hur lärare hanterar ordningsstörningar från kvinnor respektive män samt vilka förväntningar lärare har på kvinnors och mäns förmåga att ta ansvar för det egna lärandet och beteendet i klassrummet. Skolinspektionen betonar vikten av att skolan arbetar kompensatoriskt för att motverka normer som befäster stereotypa roller och beteenden hos kvinnor och män, och att all personal på skolan medvetandegörs och ser sin roll i detta. I arbetet med att utveckla ett systematiskt jämställdhetsarbete kan rektorn med fördel ta stöd från Skolverkets stödmaterial [Leda jämställdhetsarbete - Skolverket](#) och [Aktivt jämställdhetsarbete i skolan - Skolverket](#). Rektorn rekommenderas att löpande följa upp och analysera de insatser som görs på skolan för att på så sätt kunna bedöma effekterna av åtgärderna och vid behov vidareutveckla arbetet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att undervisningen präglas av variation och ett aktivt lärarstöd. Undervisningen är till övervägande del strukturerad, och lärarna arbetar med höga förväntningar som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Motiveringen bygger också på att lärarna anpassar undervisningens innehåll för att stödja och stimulera alla elever, och eleverna ges goda möjligheter till att utveckla sitt kritiska tänkande. Det skiljer sig dock åt i vilken utsträckning elever får reflektera över sitt eget lärande och delta i planering och utvärdering av undervisningen.

Undervisningen är mestadels väl strukturerad, varierad och lärarna ger aktivt stöd

Granskningen visar att lärarna till övervägande del genomför sina lektioner efter en gemensamt överenskommen struktur. Det framkommer av granskningen att lektionerna på skolan är uppdelade i så kallade blocklektioner där all veckans undervisning i ett ämne är samlat i ett längre pass, med undantag för idrott och hälsa. Eleverna har därmed en blocklektion på förmiddagen och en på eftermiddagen. Lärarna uppger i intervju att det finns en gemensam överenskommelse om att lektionsplaneringen ska finnas nedskriven på höger sida av tavlan, där det också ska framgå när eleverna har rast. I övrigt är det upp till lärarna att planera sitt upplägg på egen hand. Under Skolinspektionens lektionsobservationer noteras att en majoritet av lärarna gör en tydlig uppstart av lektionen med en kort repetition av föregående lektion, en genomgång av lektionens innehåll, och sedan avslutar med att sammanfatta och blicka framåt mot nästa lektion. Lärare observeras även avrunda med hjälp av nyhetsquiz, exit tickets eller reflektioner över vad som gått bra och mindre bra under lektionen. Det förekommer dock även lärare som inte har lektionsinnehållet nedskrivet, som inte går igenom tanken med dagens lektion eller har en tydlig avslutning. Vid intervjuer bekräftar eleverna att det kan se lite olika ut,

och att det inte alltid är klart vad syftet med lektionen är. Lärarna uppger att syftet kanske inte tydliggörs i varje enskild lektion, men att det beskrivs i den planering som eleverna har tillgång till via skolans lärplattform.

Av granskningen framgår att lärarna varierar undervisningen. Elever beskriver i intervju att de får möta en god variation mellan olika arbetsmetoder och uppgifter, och variationen skattas även högt av eleverna i Skolinspektionens skolenkät, högre än rikssnittet¹. Lärare ger i intervju exempel på att de planerar sina lektioner med korta genomgångar varvade med exempelvis skrivuppgifter, film, högläsning, praktiska moment, diskussioner och att lyssna på poddar. En lärare säger att de långa lektionspassen också ger dem möjlighet att fånga upp sådant som eleverna lyfter direkt, det finns utrymme för det spontana och att kunna tänka om. Vidare framgår att eleverna får visa sina kunskaper genom skriftliga arbeten, muntliga redovisningar, prov, laborationer och andra praktiska moment, och att de får arbeta med olika personer i par och i grupp för att träna sig inför arbetslivet där de förväntas kunna samarbeta med olika personlighetstyper. Elever lyfter i intervju att de tycker att lärarna är duktiga på att variera och göra undervisningen intressant, och ger exempel som att lärarna kopplar till aktuella ämnen, tar upp sina arbetslivserfarenheter, har intressanta uppgifter, låter eleverna diskutera med varandra samt växlar mellan praktiska och teoretiska moment.

Av granskningen framgår vidare att eleverna får ett aktivt lärarstöd under lektionerna. Majoriteten av undervisningsgrupperna är små, och under Skolinspektionens observationer noteras lärarna röra sig runt i klassrummet för att se till att eleverna kommer igång i arbete, fånga upp elever som kört fast eller sitter inaktiva, och bekräfta elever som arbetar på. På skolan finns även ett så kallat Studiotek, ett rum dit elever kan söka sig under lektioner med till exempel enskilt arbete för att få hjälp av skolans speciallärare eller socialpedagog. En representant från elevhälsan uttrycker att "tröskeln ska vara låg" in till Studioteket, och att representanterna från elevhälsan som bemannar Studioteket där fångar upp elever som i olika perioder i sina liv eller i vissa ämnen kan behöva lite extra stöd och då kan få det under lektionstid.

¹ Skolinspektionen 2022. Skolenkäten, resultat för elever i gymnasiets årskurs 2, våren 2022. Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

Lärarna arbetar med höga förväntningar för att stärka elevernas självförtroende och motivation

Granskningen visar att lärarna arbetar medvetet för att stärka elevernas självförtroende och skapa goda relationer som kan öka elevernas motivation i skolarbetet. Det framkommer av granskningen att det råder god samsyn på skolan om vikten av att bygga och underhålla goda relationer med eleverna och få alla elever att känna sig sedda. Rektorn lyfter i intervju att det relationella arbetssättet omfattar all personal på skolan, inte bara lärarna, och beskriver det som en av skolans styrkor. Elever bekräftar i intervjuer bilden av att lärarna är närvarande, engagerade och lättillgängliga, även om det finns enstaka undantag. Lärarna beskriver hur de arbetar för att lära känna sina elever, för att hitta intressen och drivkrafter som kan ge dem rätt verktyg att pusha eleverna framåt med. En lärare säger att fokus alltid ligger på berömmet, och att hen skjuter in tips och vad eleven kan tänka på nästa gång längs vägen. Flera lärare uttrycker att humor och glädje, deras egna engagemang i undervisningen och fokus på lösningar är viktiga nycklar för att få eleverna motiverade. En lärare beskriver hur hen alltid ger eleverna möjlighet att ta med sig hjälpmedel till det första provet i kursen så att alla lyckas, ett sätt att bryta en negativ spiral av tidigare skolmisslyckanden hos eleverna och motverka deras bild av kursen som oöverstigligt svår. En elev uttrycker att hen aldrig tidigare haft lärare som står bredvid hen och säger att hen klarar det, hen kan, och att hen sett många elever utvecklas tack vare lärarnas arbetssätt. De flesta elever som intervjuas är överens om att lärarna har höga förväntningar på dem, med något enstaka undantag. För flera elever fungerar detta som en sporre att göra sitt bästa medan någon istället uttrycker att lärarnas förväntningar stundvis upplevs som pressande. En elev konstaterar att lärarna vill dem väl, men att elever reagerar olika på press.

Undervisningen anpassas efter eleverna så att de får utmaningar på rätt nivå

Granskningen visar att lärarna gör medvetna anpassningar som stödjer och utmanar eleverna utifrån den kunskapsnivå eleverna befinner sig på. Det framkommer av granskningen att lärarna visar god medvetenhet om hur anpassningar kan användas för att ge elever det stöd som de behöver för att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. En lärare poängterar i intervju vikten av att först undersöka orsakerna till att en elev inte uppfyller de betygskriterier som minst ska uppfyllas för att kunna sätta in rätt typ av anpassningar – handlar det om dåliga studievanor, problem i det privata livet eller bristande självförtroende kopplat till tidigare skolmisslyckanden? Det framgår att lärarna kan ta stöd av elevhälsan i arbetet med extra anpassningar, och att representanter från elevhälsan regelbundet är ute på lektionsobservationer och ger handledning till lärarna efteråt kring vad de kan tänka på. Vissa anpassningar görs på

gruppnivå, exempelvis genomgångar på max en halvtimme och att alla elever får tillgång till inlästa läromedel och applikationer som läser upp text på hemsidor för att inte stigmatisera användandet av digitala hjälpmedel. På individnivå ges eleverna till exempel möjligheter att få redovisa sina kunskaper muntligt, hålla redovisningar enskilt för läraren, att läraren bryter ned en uppgift i mindre delmoment eller att läraren repeterar instruktioner enskilt med en elev. Elevhälsans representanter kan även arbeta enskilt med elever, och elever i behov av det kan få schemalagd extra undervisning med lärare i ämnena svenska, engelska och matematik varje vecka.

Lärarna anpassar även för de elever som har lätt för sig och behöver utmaningar för att utvecklas i sitt lärande. Exempel som lyfts i intervju är att eleverna pushas att ta sig an utmaningar som att laga svårare rätter eller ta sig an cateringuppdrag, klippa håret på fler kunder, läsa mer avancerade böcker eller få svårare uppgifter av mer problemlösande karaktär. Representanter från elevhälsan som arbetar med att stödja elever i deras skolarbete uppger att uppgifterna eleverna får ofta är utformade så att eleverna kan arbeta på olika nivåer med dem. Elever beskriver i intervju att om de blir klara fort så finns det alltid extrauppgifter, men det kan också förekomma att de får tid till att arbeta med annat skolarbete eller får gå hem tidigare för vissa lärare. Rektorn konstaterar i intervju att på elevhälsamöten följs både elever upp som behöver ytterligare utmaningar som elever som behöver extra anpassningar eller särskilt stöd.

Eleverna ges möjlighet att reflektera över sitt lärande

Granskningen visar att eleverna ges möjlighet att reflektera över sitt lärande både genom skolövergripande aktiviteter och i olika ämnen, men det skiljer sig åt hur ofta det utgör en del av den vardagliga undervisningen på de olika programmen. Det framkommer av granskningen att elever på vissa program regelbundet får reflektera över sin progression medan det för elever på andra program mer handlar om punktvisa insatser. Samtliga elever i år 1 får exempelvis vid inledningen av läsåret workshops i studieteknik som leds av skolans speciallärare och utvalda ämneslärare. Där beskrivs bland annat hjärnans plasticitet, och hur alla kan träna sina inlärningsförmågor. En lärare beskriver i intervju hur hen på eget initiativ fortsätter att använda sin mentorstid till att prata studieteknik med sina mentorselever. I intervju med eleverna framgår att eleverna i vissa ämnen får svara på frågor i början av kursen kring hur de lär sig bäst och vad deras styrkor är och att läraren sedan utgår ifrån detta i undervisningen, men alla elever känner inte igen sig i detta. Det framgår dock att alla elever får möjlighet att reflektera över sin kunskapsprogression under utvecklingssamtalen. Under Skolinspektionens lektionsobservationer noteras flera tillfällen där eleverna får reflektera över sitt lärande, men det sker företrädesvis på yrkesprogrammen. Exempelvis påpekar en lärare för en elev hur eleven blir allt säkrare

på att läsa av teststickan vid ett urinprov för varje gång eleven gör det, och berömmar elevens utveckling. På en annan lektion får eleverna reflektera över ett praktiskt arbetsmoment och hur det gått, vad som varit lättare och vad som varit svårare, tillsammans med läraren. Eleverna har också fått ta tid på sig själva för att kunna se sin egen utveckling under kursens gång, hur mycket snabbare och mer självgående de blivit, och läraren berömmar deras utveckling. På lektionerna som Skolinspektionen deltar på observeras vid flera tillfällen hur eleverna ges möjlighet att ta ställning i komplexa frågor och reflektera över frågor utan givna svar. Exempelvis noteras fyrahörnsövningar där eleverna får ta ställning i frågor om genteknik och genetiskt modifierade organismer, källkritiska diskussioner om artificiell intelligens och uppgifter där elever får göra framtidsspaningar 10 år framåt i tiden i globala frågor. I Skolinspektionens skolenkät skattar eleverna också möjligheterna att utveckla sitt kritiska tänkande genom undervisningen högre än riksnittet².

Eleverna får i olika grad vara med och planera och utvärdera undervisningen

Granskningen visar att det skiljer sig åt mellan ämnen och program i vilken omfattning eleverna görs delaktiga i att planera undervisningens innehåll och hur regelbundet de får utvärdera undervisningen. Det framkommer av granskningen att lärarna involverar eleverna i olika grad i planeringen, allt ifrån att kort stämma av ett färdigt terminsupplägg med dem till att låta eleverna vara med och välja examinationsformer och provdatum till att lärare låter eleverna vara med och ta fram fördjupningsområden och arbetssätt. En lärare beskriver i intervju hur hen fångat upp elevers intresse av en viss genre och skapat ett nytt litteraturmoment utifrån detta, och en annan lärare beskriver att hen utgått från elevernas musikintresse och analyserat låttexter som exempel på lyrik. Eleverna som intervjuas bekräftar att det finns lärare som tydligt visar att de är intresserade av elevernas delaktighet, som utformar kursinnehåll i samråd med dem och stämmer av lektionsplaneringar, men konstaterar också att det finns lärare som inte arbetar på det här sättet. I Skolinspektionens skolenkät skattar 36 procent av eleverna att de i ganska liten eller

² Skolinspektionen 2022. Skolenkäten, resultat för elever i gymnasiets årskurs 2, våren 2022. Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

väldigt liten utsträckning får vara med och påverka hur de ska arbeta på lektionerna³. Eleverna lyfter i intervju även att alla lärare inte är lika mottagliga för feedback. I slutet av varje kurs skickas kursutvärderingar ut via lärarna i skolans digitala system. Det framgår av intervjuer med lärarna att flera av dem använder kursutvärderingarna för att förändra undervisningen efter elevernas synpunkter till kommande läsår, och vissa lärare gör även löpande utvärderingar under kursens gång för att kunna anpassa undervisningen direkt efter det som framkommer där. Alla elever känner dock inte igen att de fått möjlighet att fylla i kursutvärderingar, och flera elever uttrycker att det finns lärare på skolan som reagerar negativt när eleverna ger synpunkter på undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer elevernas delaktighet i planeringen av undervisningens innehåll och dess genomförande, samt att de får möjlighet att ge respons på undervisningen under kursens gång i syfte att låta deras synpunkter påverka det kommande arbetet.

Granskningen visar att det skiljer sig åt mellan lärare i vilken utsträckning de involverar eleverna och gör dem delaktiga i undervisningens upplägg och innehåll, och i vilken mån de efterfrågar elevernas synpunkter på undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn inleder ett arbete för att säkerställa att eleverna i ökad utsträckning blir delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen, och att detta sker oavsett vilken lärare de har. Undervisningen ska inte bara omfatta demokratiska värden utan också bedrivas i demokratiska arbetsformer. Elever som studerar på gymnasiet är unga vuxna som kan förväntas ta ett mer aktivt ansvar för att planera undervisningens innehåll och därmed ges reellt inflytande. Det kan exempelvis handla om vad det centrala innehållet ska riktas mot

³ Skolinspektionen 2022. Skolenkäten, resultat för elever i gymnasiets årskurs 2, våren 2022. Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

och vilka arbetsformer som bäst lämpar sig för att utveckla dessa kunskaper, men även sådant som vilket material som ska användas eller hur kunskaperna ska redovisas. Läraren är fortsatt ytterst ansvarig för att undervisningen bedrivs i linje med kursplaner och läroplanen, men ökad delaktighet ger eleverna möjlighet att vara med och styra sin kunskapsutveckling, och gör i förlängningen att de utvecklar ett större ansvarstagande för den egna lärandeprocessen. Som ett led i denna process är den kontinuerliga utvärderingen viktig, där eleverna ges möjlighet att reflektera över undervisningen kopplat till deras inflytande över planeringen. För att utvärderingen ska fylla den här funktionen kan den med fördel förekomma regelbundet under kursens gång och inte bara när kursen är avslutad. Skolinspektionen föreslår att utvecklingsarbetet kopplas till skolans pågående fokusområde som syftar till att utveckla elevernas eget ansvarstagande för sina studier och öka deras motivation och drivkraft.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att de små undervisningsgrupperna samt lärarnas förhållningssätt och medvetna nyttjande av lokalerna sammantaget ger goda förutsättningar för eleverna att ägna sig åt skolarbete på lektionstid. Vidare bedriver skolan ett aktivt och strategiskt arbete med att skapa trygghet på skolan.

Lärarna skapar och upprätthåller studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete

Granskningen visar att klassrumsmiljön ger goda förutsättningar för eleverna att tillgodogöra sig undervisningen och arbeta med det som läraren planerat. Lärarna uttrycker i intervju att små undervisningsgrupper och stora lokaler möjliggör för lärarna att skapa och upprätthålla studiero. Eleverna kan hitta lugna platser att arbeta under enskilt arbete, men också få hjälp att komma vidare med sina uppgifter i Studioteket. På skolan finns trivseregler som elever varit med och tagit fram, men som inte revideras regelbundet. En representant för elevhälsan beskriver i intervju hur

lärarna är "på tå" varje höst när de får sina nya undervisningsgrupper för att läsa av eleverna och markera trivselreglerna. Elevhälsans representant förklarar vidare att i de grupper där studieron inte är lika god inledningsvis kan elevhälsan observera på lektioner under en tid för att analysera orsakerna och sedan ha riktade samtal med elever vilket brukar ha god effekt. Rektorn uppger i intervju att hen också kopplas in vid behov, och beskriver skolans strategier för att skapa och upprätthålla studiero om det skulle behövas. I detta sammanhang vill Skolinspektionen rekommendera att trivselreglerna regelbundet uppdateras tillsammans med eleverna. Regler som inte anses relevanta eller som inte efterlevs kan då tas bort och nya regler som av elever och lärare ses som mer angelägna läggas till.

Skolan arbetar förebyggande och främjande med att skapa trygghet

Granskningen visar att tryggheten på skolan upplevs som god, och att skolledning, elevhälsa, lärare och elever lyfter fram goda relationer mellan elever och vuxna som huvudorsaken bakom detta. Det framkommer av granskningen att skolan följer upp elevernas trygghet vid utvecklingssamtalen och regelbundet genomför trygghetsundersökningar. Resultatet av skolans senaste enkätundersökning visade att 95,9 procent av eleverna trivs på skolan och att 94,3 procent känner sig trygga. Rektorn uppger i intervju att idrottslokalerna pekats ut i trygghetsenkäterna som en mindre trygg plats av några elever. Här har rektorn genomfört åtgärder som att rekrytera en kvinnlig idrottslärare och ta fram individuella upplägg för vissa elever i syfte att komma tillrätta med den upplevda otryggheten. Vidare framgår att all personal rör sig ute i lokalerna och är synliga och tillgängliga för eleverna. Skolans café är organiserat så att det blir en naturlig samlingspunkt för personal och elever. I flera undervisningsgrupper är eleverna blandade mellan olika program, vilket leder till att eleverna på skolan känner varandra. Det framkommer av granskningen att skolan utöver att gå igenom skolans plan mot kränkande behandling med eleverna i början av varje läsår också har temadagar om värdegrundsfrågor. Skolan har under året haft en kärleksvecka för att uppmärksamma kärlek i olika former, HBTQ-frågor och allas lika värde. En lärare uttrycker att det finns en stor acceptans för olikheter på skolan vilket bidrar till elevernas upplevelse av trygghet. Elever bekräftar i intervjuer att de upplever att de kan vara sig själva, att alla blir lika behandlade och att ingen behöver vara rädd för att sticka ut. När konflikter uppstår är både elever och lärare överens om att skolledningen hanterar det direkt, exempelvis konflikter som rör sociala medier. Det gäller även anmälningar om upplevda kränkningar, där det finns en tydlig ärendegång. Under året har skolan även bedrivit ett förebyggande trygghetsarbete i form av en utbildning om rutiner vid Pågående Dödligt Våld (PDV) i samarbete med Region Gotland och polisen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorn följer upp lärarnas bedömningar och betyg för att upptäcka avvikelser, och lyfter identifierade mönster och samband till diskussion med ansvarig lärare. Rektorn har vidare noterat önskemål från lärarna att få utveckla sin bedömarkompetens och få fler tillfällen att diskutera bedömning och betygssättning, och har därför organiserat för fortbildning och ökad kollegial samverkan inom detta område.

Rektorn följer upp avvikelser i lärarnas betygssättning

Granskningen visar att rektorn tittar på både bedömningar och betyg för att kunna identifiera avvikelser och följa upp dessa med ansvarig lärare. Det framkommer av granskningen att rektorn följer upp elevernas resultat genom elevhälsoteamets möten där detta är en stående punkt på agendan, samt analyserar betygen när de är beslutade. Rektorn förklarar i intervju att hen då tittar på betygen utifrån kön, spridning över betygsspannet och skillnader mellan resultat på de nationella proven jämfört med slutbetygen i de ämnena. I rektorns verksamhetsberättelse framgår exempelvis att fler män än kvinnor procentuellt sett fick betygen F och E förra året, något som rektorn förklarar med att skolan under de senaste läsåren haft flera nyanlända män som elever, elever som haft kortare tid på sig i det svenska skolsystemet att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas och som dessutom ofta behöver arbeta samtidigt som de går i skolan för att försörja sig. Rektorn beskriver vidare att när hen ser något som avviker tar hen upp detta med betygssättande lärare, och att lärarna då kan ge rimliga förklaringar till avvikelserna. Exempelvis kan det handla om att elever som inte uppnått minst provbetyget E på det nationella provet i ämnet matematik sedan fått möjligheter att visa att de uppfyller de betygskriterier som minst ska uppfyllas genom andra prov och uppgifter innan kursens slut, och därmed fått betyget E.

Rektorn ger lärarna förutsättningar att säkra likvärdigheten i sina betyg

Granskningen visar att rektorn inlett ett arbete för att öka lärarnas bedömarkompetens och stärka likvärdigheten i deras betygssättning. Rektorn har organiserat fler tillfällen för lärarna att prata betyg och bedömning med varandra, både i ämneslag och arbetslag. Där diskuteras exempelvis hur elevernas kunskaper under arbetsplatsförlagt lärande (APL) ska bedömas, och hur lärarnas bedömningar ska se ut på den digitala lärplattformen för ökad likvärdighet. Lärarna har även tittat på filmer från Skolverket om bedömning och betygssättning och lyssnat på en föreläsare om formativ bedömning. Rektorn har vidare organiserat så att alla lärare har någon att sambedöma med. I vissa ämnen finns det flera undervisande lärare, och det framkommer att dessa då regelbundet stämmer av med varandra i bedömningsfrågor och sambedömer uppgifter under läsåret. Lärare som undervisar i ämnen med nationella prov sambedömer dessa tillsammans. Lärare som är ensamma i sitt ämne får bilda ämneslag med andra och sambedöma och diskutera med dem. Dessa lärare beskriver i intervju att de försöker att hitta andra sätt att säkra likvärdigheten på, exempelvis genom yrkeslärargrupper på sociala medier, kontakter med branschråd och diskussioner med APL-handledare. Rektorn arbetar för att hitta samarbeten med andra skolor bland annat för att samverka kring betygssättning och likvärdighet. I detta sammanhang vill Skolinspektionen betona vikten av att rektorn arbetar vidare med att skapa förutsättningar för lärarna att samverka och diskutera bedömningsfrågor, och fortsätter att försöka hitta samarbeten med andra skolor i syfte att säkra likvärdigheten i betygssättningen.

Huvudmannens styrning och stöd**Författningsstöd**

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att huvudmannen är medveten om sitt övergripande ansvar för utbildningens kvalitet. Det finns en tydlighet i rollfördelning, uppdrag och ansvar. Huvudmannen har fungerande rutiner för att hantera ärenden om klagomål och kränkande behandling. Huvudmannen ger rektorn ett behovsanpassat stöd som bygger på god kännedom om den verksamhet som bedrivs på skolan, och tänker långsiktigt och med systematik när det gäller att förse skolenheten med de förutsättningar som behövs.

Huvudmannen gör självständiga bedömningar av verksamheten och tydliggör roller och ansvar

Granskningen visar att huvudmannen gör självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet. Av granskningen framgår att huvudmannen deltar i skolans dagliga verksamhet vilket bidrar till att huvudmannen har en god insikt i hur verksamheten bedrivs och får en grund för att göra självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet. I intervju med rektorn framgår att huvudmannen följer upp kunskaps- och trygghetsrelaterade resultat. Huvudmannen använder även enkäter som underlag för analyser av verksamhetens behov och analyserar resultaten enskilt och tillsammans med rektorn. Huvudmannen för också samtal med personal och elever om nuläget på skolan. Vidare visar granskningen att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan rektorn och huvudmannen. Det framkommer i intervjuer med både rektorn och huvudmannen att det finns fungerande informationskanaler i både informella och formella möten, varje vecka sker en avstämning mellan rektor och huvudmannen och möte mellan skolledningen och huvudmannen sker en gång i månaden. Både rektorn och huvudmannen uppger i intervju att beslutsvägarna är korta och att samarbetet är välfungerande. Av intervju med rektorn och huvudmannen framgår att det finns en ansvarsfördelning och en medvetenhet kring vad som åligger huvudmannen och vad som är rektorns ansvar.

Huvudmannen följer upp och utreder inkomna klagomål och kränkingsärenden

Granskningen visar att huvudmannen har fungerande rutiner för att agera som en oberoende aktör vid klagomål och kränkingsanmälningar. I intervju med huvudmannen och rektorn framgår att huvudmannen varje vecka följer upp de klagomål och anmälningar om kränkningar som eventuellt inkommit samt gör en sammanställning varje månad. Huvudmannen har tydliggjort för vårdnadshavare och elever samt personal var de kan vända sig med klagomål eller för att anmäla kränkningar. Klagomålsblanketten finns tillgänglig på skolans hemsida samt information om hur kränkningar anmäls. Vidare framgår av granskningen att huvudmannen har implementerade rutiner för att hantera kränkingsärenden eller klagomål och vidtar nödvändiga åtgärder utifrån vad som framkommit i utredningar.

Huvudmannen ger behovsanpassat stöd till rektorn

Granskningen visar att huvudmannen ger rektorn behovsanpassat stöd. Rektorn uppger i intervju att hen har daglig kontakt med huvudmannen, och utöver dessa mer informella avstämningar även veckovisa möten efter en fast agenda. Där följs bland annat ekonomi, arbetsmiljö, personalfrågor och elevärenden upp. Utvidgade skolledningsmöten sker en gång i månaden, och styrelsen ses två gånger per termin.

Rektorn beskriver huvudmannen som närvarande och aktiv, och kommunikationen som prestigelös och enkel. Huvudmannens stöd till rektorn ges exempelvis i form av hjälp med ansökningar om tilläggsbelopp, stöd vid rekryteringar, information om lagändringar och nya styrdokument inom skolan och individuell kompetensutveckling vid behov.

Huvudmannen tar långsiktigt ansvar för verksamhetens förutsättningar

Granskningen visar att huvudmannen arbetar långsiktigt med att utveckla verksamheten. Grunden för huvudmannens arbete ligger i framtagna femårsplaner som beskriver önskad utveckling för respektive enhet inom huvudmannens verksamhet, och som huvudmannen regelbundet följer upp. Femårsplanerna omfattar bland annat behov av investeringar i lokaler och ändamålsenliga lärverktyg samt långsiktig kompetensförsörjning och behov av kompetensutveckling. Rektorn beskriver att huvudmannen även arbetar för att säkra tillgången till praktikplatser för arbetsplatsförlagt lärande för eleverna, dels genom att nätverka med lokala företagare och politiska företrädare, dels genom att erbjuda praktikplatser inom egna verksamheter men också genom att stå för omkostnader för gymnasieelever som gör sin praktik på fastlandet.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet är fattat av enhetschef Sara Carlsson.

Utredare Maria Hermansson har varit föredragande i ärendet.

I handläggningen av ärendet har även utredare Eva Lindgren medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Tolv lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En intervju med huvudman.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 23-25 maj 2023. Besöket genomfördes av Maria Hermansson och Eva Lindgren. Under huvudmannaintervjun medverkade även Sevi Karoussi och Clara Kielmann.

Gutegymnasiet är en fristående gymnasieskola som ligger i Gotlands kommun. Vid tillfället för Skolinspektionens granskning hade skolan 204 elever inskrivna. 139 elever var inskrivna på nio olika nationella program och 65 elever var inskrivna på olika introduktionsprogram. Huvudman för gymnasiet är Guteskolan AB.